

Dar prieš dešimtmetį išdidžiai deklaravę, jog esame trijų milijonų tauta, šiandien, deja, statistikos lentelėje kas mėnesį stebime tirpstančius skaičius, grėsmingai artėjančius prie 2 milijonų 700 tūkstančių. Realybė bauginanti – Lietuvoje daugiau emigruoja nei sugrįžta, daugiau miršta nei gimsta, visuomenė sensta... Kur tai veda? Ar Lietuva nyksta?!..

Naujausi Statistikos departamento duomenys rodo, jog jau 8 mėnesius iš eilės iš mūsų šalies vėl išvyksta daugiau tautiečių, nei atvyksta. Vien šių metų kovo mėn. iš Lietuvos išvyko 925 asmenimis daugiau, nei sugrįžo. Balandžio mėn. iš šalies išvyko 2343 lietuviai, kai tuo tarpu atvyko tik 1711 piliečių. O tai reiškia, kad ir toliau stebime neigiamą balansą, siekiantį -632 asmenis. Jei ši tendencija ir toliau išliks, per metus neteksime iki 8 tūkst. savo šalies gyventojų.

Kas labiausiai žmones skatina išvykti iš Lietuvos? Nuolat kylančios maisto, paslaugų ir būsto kainos, didėjantys mokesčiai, vis akivaizdesni regioniniai skirtumai – maži atlyginimai, dėl pajamų nelygybės didėjanti atskirtis, darbo vietų, darželių trūkumas, prasta infrastruktūra?

Norint išvengti dar didesnio emigracijos srauto, reikia turėti strategiją, kurios dabar, akivaizdu, valdantieji neturi. Išvykstančius pakeičia kviesdami ir įvairiomis paskatinančiomis priemonėmis viliodami baltarusius, rusus, ukrainiečius ir kt. Tuo tarpu lietuviams skatinančių priemonių likti savo šalyje neieškoma. O juk sprendimų yra įvairių – galima tapti mažų mokesčių šalimi, sumažinus gyventojų pajamų mokestį – padidinti atlyginimus, norint sumažinti būsto kainas, reikia didinti konkurenciją, skatinti, o ne stabdyti statybas ir t. t. Priemonių emigracijai stabdyti yra, tik reikia turėti tikslą ir norą visa tai įgyvendinti.

Demografinė situacija mūsų šalyje yra kritinė. Gimstamumas Lietuvoje mažiausias per 60 metų, o mirtingumas – rekordinis. Praėjusiais metais gimė daugiau nei 24 tūkst. vaikų, o mirė dvigubai daugiau – beveik 48 tūkst. Mirčių net 4 tūkst. daugiau nei užpernai.

Jaunai šeimai reikia kelių akivaizdžių dalykų – būsto, stabilų pajamų ir užtikrintų sveikatos, švietimo ir kt. paslaugų. Į tai ir reikia orientuotis. Šeimoms svarbu, kad būtų išsaugoma darbo vieta ir garantuotas pajamų stabilumas. Taip pat labai svarbu, kad po vaiko priežiūros atostogų tėvai galėtų vaiką iš karto leisti į darželį, kad nebūtų laiko tarpo, per kurį tėvai priversti ieškoti auklių, galinčių prižiūrėti vaiką. Turi būti išspręstas ikimokyklinių įstaigų tinklas. Situacijos pasikeitimo galima tikėtis tik tuomet, kai priemonės taikomos kompleksiskai, o ne stengiamasi žūtbūt keisti sistemą, randamą vos tik atėjus į valdžią.

Turime įvertinti ir dar vieną akivaizdų faktą – mūsų visuomenė per dešimtmetį paseno

trejais metais. Fiksuojamas ryškus jaunesnių nei 30 m. gyventojų skaičiaus mažėjimas ir priešpensinio amžiaus gyventojų didėjimas. Neramina ir savižudybių skaičius, kuris jau kelis dešimtmečius išlieka vienu didžiausių pasaulyje. Taip, gyventojų skaičių šalyje padidinti galima sušvelninus imigracijos sąlygas, tačiau ar tik tokio tikslo siekiame? Demografinės politikos klausimus išspręsti galima tik pasiekus, kad žmonės ne tik nenorėtų išvykti iš Lietuvos, bet kad ir norėtų savo šalyje susilaukti vaikų. Namai-šeima-darbas – tai tos kartinės ašys, apie kurias sukasi pagrindinės gyvenimo kryptys. Jas subalansavus, manau, nebekiltų klausimas „Ar Lietuva išties nyksta?..“

Guoda Burokienė

Lietuvos Respublikos Seimo Valstybės valdymo ir savivaldybių komiteto narė
Seimo Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos frakcijos seniūno pirmoji pavaduotoja

